

VÁSZOLY ÉS KÖRNYÉKÉNEK FUTÓBOGARAI, CINCÉREI (COLEOPTERA: CARABIDAE, CERAMBYCIDAE)

RETEZÁR IMRE – SZÉKELY KÁLMÁN
Budapest

ABSTRACT: The ground beetles and longhorn beetles of Vászoly and its surrounding area (Coleoptera: Carabidae, Cerambycidae) – In this study the authors have summarized the results of the investigation of the ground-beetle (Carabidae) and long-horned beetle (Cerambycidae) fauna of the village Vászoly and its surroundings (Highlands of Balaton) achieved these last 20 years. The list of the collected and elaborated long-horn beetles contains several new species to the fauna of the Bakony Mountains and the Balaton-Highlands.

Bevezetés

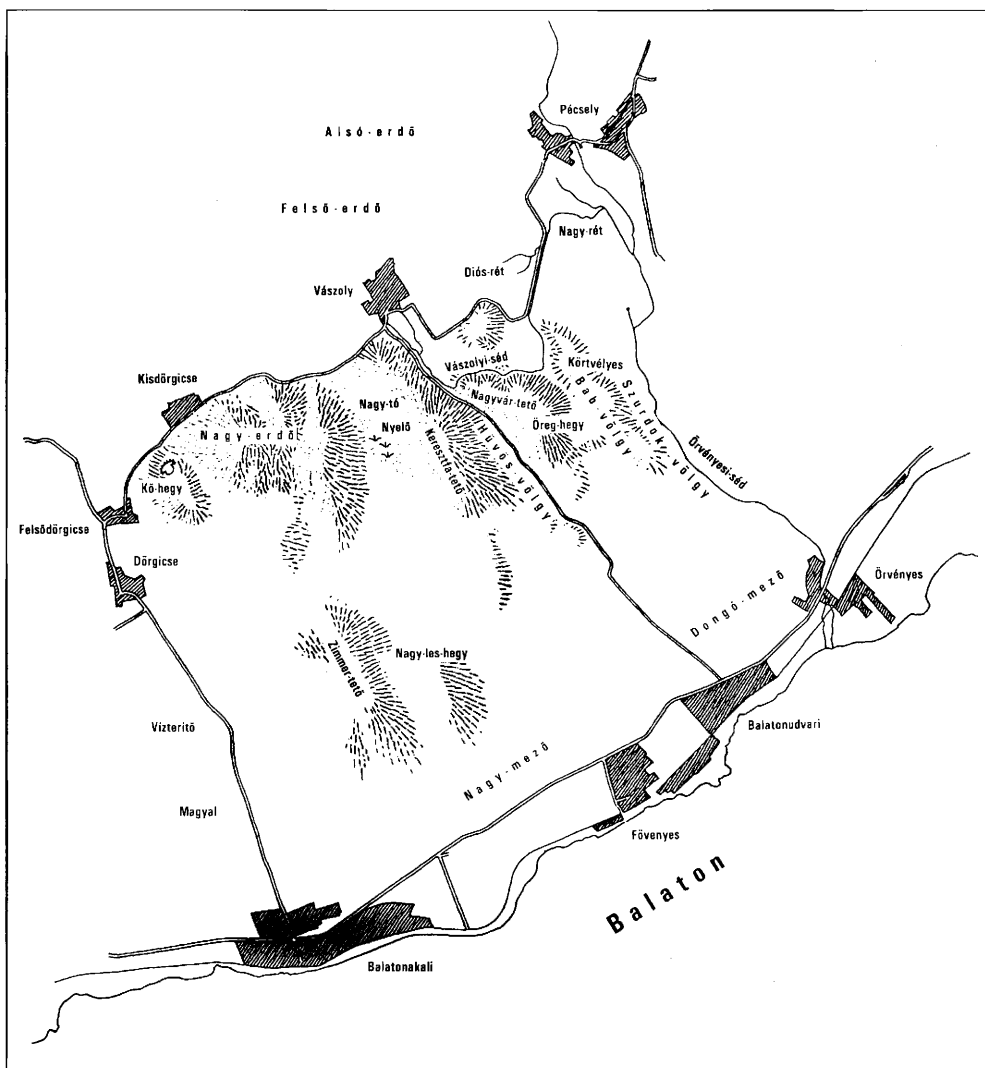
Vászoly község és környéke – természeti szépsége mellett – rovartanilag is a Balaton-felvidék egyik legértékesebb része. A területet alkotó kistájak változatossága és ezáltal az élőhelyek sokfélesége, a klimatikus viszonyok, a rovarvilág sokszínűségét és gazdagságát eredményezik.

„A Bakony természeti képe” kutatási program keretében indult, majd a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum irányításával intenzív szakaszba lépett kutatómunkába 1973-ban kapcsolódtunk be a fenti területen. Rendszeres coleopterológiai gyűjtő- és kutatómunkánk ellenére a terület közel sem teljesen és főleg nem egyenletesen feltárt, ennek ellenére eredményeink közreadását nem kívánjuk tovább halogatni. Tesszük ezt azért is, hogy felhívjuk a figyelmet arra a szomorú tényre, hogy a terület természeti értékei (ezzel együtt a rovarvilága is) erősen veszélyeztetettek. A táj állapota és arculata az emberi beavatkozás következtében fokozatosan romlik, mely folyamat különösen a kilencvenes évektől erősen felgyorsult. Reméljük, hogy a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létrehozása a terület természeti értékeinek további pusztulását mérsékeli és biztosítja gazdag rovarvilágának fennmaradását.

A terület jellemzése

Az általunk vizsgált terület határai (1. ábra):

- ÉK-i oldalon: Örvényes–Örvényesi-séd–Pécsely–Vászoly(É) vonala;

1. ábra: Vászoly környékének térképvázlata

- ÉNy-Ny-i oldalon: Vászoly(É)-Dörgicse-Balatonakali vonala;
- D-DK-i oldalon: az Örvényestől Balatonakaliig húzódó Balaton-part.

A vidék jellegzetes Balaton-felvidéki táj, domborzatilag erősen tagolt, DK felől (Balaton-part, 105 m tszf.) ÉNy-i irányban emelkedő. Legmagasabb pontja a 349,4 m magas Keresztfa-tető. Alapkőzete mészkő, amely kisebb foltokban a felszínen is megjelenik.

A terület száraz, vizekben szegény, csupán két állandó, kis vízhozamú vízfolyása van: az É-i részen található Vászolyi-séd, valamint az ÉK-i oldalon az Örvényesi-séd, melyek helyenként mélyre bevágódott szurdokvölgyekben folynak. E patakokat helyenként nedves

láprétek (Nagy-rét, Bab-völgy), valamint nádas-sásos területek (Diós-rét) veszik körül. Ezen kívül csupán a Vászoly és Dörgicse között elterülő Nagy-erdőben, a Nagy-tó és a Nyelő nevű, nyárfákkal szegélyezett nedves, sásos rész található, helyenként nyílt víztükrrel.

Éghajlata viszonylag száraz és meleg, szubmediterrán jellegű, a területen belül jelentősen eltérő mikroklimatikus viszonyokkal. A vegetáció képe a Balaton-felvidék nagy részéhez hasonló, de nagyon sokszínű. A területet a természetes és a kultúrnövényzet váltakozása, egymáshoz viszonyított mozaikszerű elhelyezkedése jellemzi. E változatosság alapján az alábbi tájrészeket különböztettük meg, melyek egyben jellegzetes élőhelyeket is jelentenek.

I. Vászolytól É-ra, az Alsó-erdőt és a Felső-erdőt magába foglaló terület, csertölgygel, gyertyánnal, erdeifenyővel elegyes, öreg molyhos tölgyes karszterdő.

II. A fűzzel szegélyezett Vászolyi-séd menti láprét, sásos-nádas rétek, nedves kaszálók (Diós-rét, Nagy-rét és a Bab-völgy egy része).

III. Az Örvényesi-séd (Szurdok- vagy Szakadék-völgy) völgye, és az általa, valamint a Bab-völgy által közrefogott Körtvélyes (242,0 m tszf.), erdeifenyővel elegyes cseres-tölgyes alkotta zárt karsztbokorerdő.

IV. A terület központi részét képező Nagyvár-tető (305,8 m tszf.) és az Öreg-hegy (267,1 m tszf.) alkotta gerinc, igen változatos élőhelyekkel. A D-i és DK-i oldalakon a lejtősztyepp-társulások dominálnak, a magasabb részekén mészkő kopárok és sziklagyepek vannak. A hegyszőlő nagy részén, de csak kisebb csoportokban molyhos tölgyet, virágos kőris találunk, főként cserszömörce és galagonya társaságában. A hegytető és a gerinc jellemző fája a csertölgy, elegyesen gyertyán, fenyő, kőris, akác társaságában, gazdag aljnövényzettel. Az É-i és ÉNy-i oldal tölgyvel elegyes gyertyános bükkös, meredeken éri el a hegy lábánál kanyargó Vászolyi-sédet, melynek hűvös mikroklimájú, É-i irányba néző szegélye idős extrazonális bükkösökben folytatódik.

V. A terület legnagyobb összefüggő erdőterületét a Keresztfa-tető (349,4 m tszf.), a Nagy-erdő (322,0 m tszf.), a Kő-hegy (312,9 m tszf.), a Zimmer-tető (301,5 m tszf.) és a Nagy-les-hegy (304,2 m tszf.) alkotta tömb képezi, amelyben a Balaton-felvidék szinte valamennyi növénytársulása megtalálható.

VI. A Dörgicse és Balatonakali közötti Vízterítő és Magyal dűlők alkotta ritkás, cserszömörccés, molyhos tölgyes karsztbokorerdő.

VII. Örvényestől Balatonakaliig a Balaton partvonalával párhuzamosan húzódó Dongómező és Nagy-mező alkotta kőrissel, juharral és szillel elegyes molyhos tölgyes karsztbokorerdő. A Dongó-mező hatalmas, öreg molyhos tölgyei ritkaságok.

A fenti kistájak közötti területeket szőlőtáblák és gyümölcsösök alkotta kultúrvegetáció tölti ki. Főleg az utóbbiak között sok a felhagyott, pusztuló állomány, amely ritka, fitofág bogarak élőhelyeül szolgál.

Gyűjtési módszerek

A futóbogarak gyűjtésénél a leggyakrabban és legeredményesebben alkalmazott módszer a fénnel történő gyűjtés volt, amellyel 72 faj került elő. Az erre igazán alkalmas idő (füledt meleg, 20 °C feletti hőmérséklettel, front előtti állapot, teljes szélcsend, fedett égbolt) azonban viszonylag ritka, egyes években esetleg csak egy-két alkalommal fordul elő. Ezen kívül talajcspadázást és egyelő gyűjtést alkalmaztunk. A talajcspadázás (ecetes vízzel) elsősorban a nagy futóbogaraknál volt eredményes, míg egyelő gyűjtéssel a nedves helyeken történő

„taposás”, valamint ugyanitt és az útszéleken levő növényi törmelék alól való gyűjtés hozott jó eredményt. Sajnos a futóbogarak gyűjtésére használt lényeges módszert, a rostálást itt eddig még nem alkalmaztuk. Ezzel a módszerrel további új fajok kerülhetnek elő.

A cincéreknél alkalmazott gyűjtési módszerek közül legeredményesebbnek a kopogtatás bizonyult (36 faj). Virágokról egyeléssel 27 faj, rönkről, farakásról forgatással, egyeléssel 17 faj, gypszegélyből, talajról egyeléssel 4 faj, fűhálózással (és lepkehálóval) 25 faj, lámpázással 12 faj került elő. Számos cincért több módszerrel is begyűjtöttünk. Kiemelten említendő a tápnövényből való kinevelés keltetőben, valamint a bábkamrában tartózkodó imágó kibontása. Ilyen módon 53 fajt sikerült kimutatni. Ezeknek 40%-ával a szabadban nem találkoztunk. Több esetben a tápnövényre vonatkozó irodalmi adatot sikerült kiegészíteni vagy módosítani. Mindemellett néhány fajjal kapcsolatban új ökológiai ismeretekre is szert tehattünk.

A terület coleopterológiai értékelése

CARABIDAE (Retezár Imre)

Az eddig feldolgozott anyag alapján a területről 142 faj került elő, ez a Balaton-felvidékről korábban kimutatott fajoknak (TÓTH 1973) mintegy a fele, de ezen felül 21 faj új a Balaton-felvidék faunájára, közülük 12 a Bakony hegység faunájára is új.

A Bakony és egyben a Balaton-felvidék faunájára eddig még ki nem mutatott új fajok:

Dyschirius chalconus ERICHSON, 1837

Dyschirius chalybaeus gibbifrons APFELBECK, 1899

Bembidion (*Peryphus*) *subcostatum javurkovae* FASSATI, 1944 (Feltehetően a *Bembidion* (*Peryphus*) *ustulatum* LINNAEUS, 1758-nak határozott példányok ezzel a fajjal azonosak)

Pterostichus (*Adelosia*) *macer* (MARSHAM, 1802)

Bradycellus (s.str.) *verbasci* (DUFTSCHMID, 1812)

Acupalpus (s.str.) *flavicollis* (STURM, 1825)

Ophonus (*Metoponus*) *schaubergerianus* PUEL, 1937

Harpalus (*Lasioharpalus*) *caspicus roukali* SCHAUBERGER,

1928 (Feltehetően a *Harpalus* (s.str.) *dimidiatus* ROSSI, 1790-nak határozott példányok egy része ide tartozik)

Harpalus (*Amblytus*) *marginellus* DEJEAN, 1829

Badister (s.str.) *meridionalis* PUEL, 1925

Badister (*Baudia*) *anomalus* (PERRIS, 1866)

Badister (*Baudia*) *dilatatus* (CHAUDOIR, 1837)

További, a Balaton-felvidékre új fajok:

Leistus (s.str.) *piceus piceus* FRÖLICH, 1799

Loricera pilicornis (FABRICIUS, 1775)

Blemus discus (FABRICIUS, 1792)

Bembidion (*Philochtus*) *biguttatum* (FABRICIUS, 1779)

Pterostichus (*Phonias*) *strenuus* (PANZER, 1797)

Agonum (s.str.) *gracilipes* (DUFTSCHMID, 1812)

Ophonus (*Metoponus*) *cordatus* (DUFTSCHMID, 1812)

Ophonus (*Metoponus*) *melletii* (HEER, 1837)

Ophonus (*Metoponus*) *rupicola* (STURM, 1818)

A gyűjtött fajok jegyzékében a legújabban használt rendszertani kategóriákat és sorrendet követtem. Ugyanez vonatkozik a nevek használatára is azzal, hogy a korábban használt nevekkal való összevetés érdekében – ahol szükséges volt – a megfelelő szinonimákat is megadtam. A latin nevek után a magyar neveket is feltüntettem. Azoknál a fajoknál, melyeknek eddig magyar nevük nem volt – idézőjelben – új neveket vezettem be, javasolva azok jövőbeni használatát. Az egyes fajoknál feltüntettem elterjedésüket a TÓTH (1973) által használt és értelmezett áréaltípusok megnevezésével. Az ökológiai típusokba sorolásnál KIRSCHENHOFER(1989) munkáját vettem alapul és az értékelésekhez más szakirodalmakat is felhasználtam (CSIKI 1946; FREUDE 1976; HORION 1941; HORVATOVICH 1993; LINDROTH 1985,1986; PLAVILSCSIKOV 1936, 1940, 1958; SZÉL 1996; TÓTH 1968; WINKLER 1924-1932).

Az eddigi gyűjtési eredmények még nem elegendőek a terület részletes állatföldrajzi értékelésének elkészítéséhez, mivel egyrészt a vizsgált terület kutatottsága nem egyenletes (a lelőhelyadatokból látható, hogy a gyűjtések döntő többsége a vászolyi Öreg-hegyen és a pécseyi Bab-völgyben történt). Másrészt a fénycsapdázások nem adnak hű képet a fajok területen belüli pontos élőhelyeiről, mivel a fényre távolabbi helyeken élő, más ökológiai igényekkel rendelkező fajok is nagy számban jönnek. Így például a meleg, száraz, xerotherm vászolyi Öreg-hegyen igen nagy számban gyűjtöttünk víz- és nedvességkedvelő (illetve ilyen élőhelyekhez kötött) fajokat. Mindezek ellenére a területről érdekes képet nyújt a gyűjtött fajok elterjedési és ökológiai típusainak összevetése.

Az előforduló fajok ökológiai típusainak megoszlása:

Holoarktikus	7 faj	4,9 %
Palearktikus	34 faj	24,0 %
Nyugat-palearktikus	10 faj	7,0 %
Euroszibériai	34 faj	24,0 %
Európai	23 faj	16,2 %
Kelet-európai	10 faj	7,0 %
Mediterrán	10 faj	7,0 %
Pontomediterrán	11 faj	7,8 %
Pontusi	2 faj	1,4 %
Endemikus	1 faj	0,7 %

A fajok megoszlása ökológiai igényük alapján:

Meleg- és szárazságkedvelő	63 faj	44,4 %
Nedvességkedvelő	64 faj	45,1 %
Széles ökológiai tűrésspektrumú	15 faj	10,5 %

Az adatokból látható, hogy a terület faunájában a palearktikus és euroszibériai elemek dominálnak, de jelentős a mediterrán és pontomediterrán elemek száma is. Talán érdekesebb, ha a meleg- és szárazságkedvelő, valamint a nedvességkedvelő fajok arányát hasonlítjuk össze. Nem véletlen a meleg- és szárazságkedvelő fajok magas száma, amely a terület szubmediterrán jellegéből és a xerotherm mészkővegetáció jelenlétéből következik. Ugyanakkor a nedvességkedvelő fajok jelentős része is nagy fény- és hőigényű.

CERAMBYCIDAE (Székely Kálmán)

A terület – jellegénél fogva – a növénytársulások igen változatos képét mutatja. Miközben déli kitettségű hegyoldalain, lejtőin karsztbokorerdők, sziklagyep-együttesek jellemzőek, völgyeiben és a síkságokon melegkedvelő molyhos-, illetve cseres-tölgyesek találhatók. A hegytetőkön és az erdőállományban foltokban a fenyő is megjelent. Különlegesség az északi oldal extrazonális öreg bükköse, ahol gyertyán, hárs, mogoró típusú erdőfoltok is megjelennek a lejtőkön. Található nedves rét, valamint szurdokvölgy jellegű társulás is a területen, mindez kiegészítve szőlők és gyümölcsösök, olykor elvadult kertek biotópjaival. Mindezek rendkívül gazdag cincérfauna fennmaradását teszik itt lehetővé.

A területen 100 cincérfajt gyűjtöttünk, amely a Balaton-felvidékről kimutatott fauna (MEDVEGY 1987) 81 %-át jelenti. Az előforduló fajok ökológiai típusainak megoszlása:

Holarktikus	2 faj	2 %
Palearktikus	8 faj	8 %
Nyugat-palearktikus	18 faj	18 %
Euroszibériai	11 faj	11 %
Európai	39 faj	39 %
Mediterrán	2 faj	2 %
Pontomediterrán	16 faj	16 %
Pontusi	4 faj	4 %

A fajok megoszlása ökológiai igényük alapján:

Meleg- és szárazsággkedvelő	47 faj	47 %
Nedvességgkedvelő	9 faj	9 %
Széles ökológiai tűrőképességű	44 faj	44 %

A gyűjtött anyag feldolgozásánál és értékelésénél (BENSE 1995; CSEREPANOV 1979-1985; DANILEVSKY–MIROSHNIKOV 1985; CSIKI 1903; GASKÓ 1978-1979; Heyrovsky 1955; HORION 1941; KASZAB 1971; KLAUSNITZER–SANDER 1981; MIKSIC–GEORGIJEVIC 1971, 1973; PANIN–SAVULESCU 1961; TÓTH 1968; WINKLER 1924-1932) munkáit vettem alapul.

CARABIDAE A gyűjtött fajok jegyzéke

1. **Omophron limbatum** (FABRICIUS, 1776) – Gömböcfutó. Palearktikus, stenotop, hygrophil, ripicol, arenicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
2. **Carabus (Procrustes) coriaceus coriaceus** LINNAEUS, 1758 – Bőrfutrinka. Európai, eurytop, főleg silvicol. Az egész területen elterjedt.
3. **Carabus (Megodontus) germari exasperatus** DUFTSCHMID, 1812 = *Carabus (Megodontus) violaceus* ssp. *germari* n. *exasperatus* DUFTSCHMID, 1812 – Kékfutrinka. Közép-európai, eurytop. A terület erdeiben és nedves rétjein elterjedt.
4. **Carabus (Chaetocarabus) intricatus intricatus** LINNAEUS, 1761 – Lapos kékfutrinka. Európai, eurytop, thermophil. Vászoly: Keresztfa-tető.

5. **Carabus (s.str) granulatus granulatus** LINNAEUS, 1758 – Mezei futrinka. Európai, eurytop, hygrophil. Pécsely: Diós-rét.
6. **Carabus (Morphocarabus) scheidleri pannonicus** CSIKI, 1906 – Változó futrinka. Endemikus, stenotop, hygrophil, praticol. Pécsely: Bab-völgy nedvesebb rétjei.
7. **Carabus (Morphocarabus) scabriusculus scabriusculus** OLIVER, 1795 – Érdes futrinka. Közép-európai, stenotop, xerophil, steppicol. Pécsely: Bab-völgy szárazabb rétjei.
8. **Carabus (Oreocarabus) hortensis hortensis** LINNAEUS, 1758 – Aranypettyes futrinka. Európai, eurytop, silvicol. A terület erdeiben elterjedt.
9. **Carabus (Archicarabus) nemoralis nemoralis** MÜLLER, 1764 – Ligeti futrinka. Európai, eurytop, silvicol. A terület erdeiben elterjedt.
10. **Carabus (Tomocatabus) convexus convexus** FABRICIUS, 1775 – Selymes futrinka. Európai, eurytop, silvicol. A terület erdeiben elterjedt.
11. **Calosoma (s.str.) sycophanta** (LINNAEUS, 1758) – Aranyos bábrabló. Palearktikus, eurytop, silvicol, arboricol. Vászoly: Öreg-hegy.
12. **Calosoma (Acalosoma) inquisitor** (LINNAEUS, 1758) – Kis bábrabló. Palearktikus, eurytop, silvicol, arboricol. Pécsely: Bab-völgy.
13. **Leistus (Pogonophorus) rufomarginatus** (DUFTSCHMID, 1812) – „Vörösszegélyű futó”. Európai, eurytop, hygrophil, silvicol. Pécsely: Bab-völgy; Balatonudvari.
14. **Leistus (s.str.) ferrugineus** (LINNAEUS, 1758) – Szívnnyakú futó. Európai, eurytop. Pécsely: Bab-völgy.
15. **Leistus (s.str.) piceus piceus** FRÖLICH, 1799 – Szurkos futó. Közép-európai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy.
16. **Notiophilus rufipes** CURTIS, 1829 – Vöröslábú szemesfutó. Európai, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy.
17. **Elaphrus (s.str.) riparius** (LINNAEUS, 1758) – Közönséges iszapfutó. Holoarktikus, stenotop, hygrophil, ripicol. Pécsely: Bab-völgy.
18. **Loricera pilicornis** (FABRICIUS, 1775) = *Loricera coerulescens* (LINNAEUS, 1758) – Pilláscsápú futó. Holoarktikus, eurytop - hygrophil, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
19. **Clivina collaris** (HERBST, 1784) = *Clivina contracta* (FOURCROY, 1758) – Kétszínű vakondfutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil, ripicol, terricol. Pécsely: Bab-völgy (fényre repül).
20. **Clivina fossor** (LINNAEUS, 1758) – Egyszínű vakondfutó. Holoarktikus, eurytop, hygrophil, terricol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
21. **Dyschirius chaldeus** ERICHSON, 1837 – „Nagy ásófutrinka”. Európai, stenotop, halobiont, ripicol, terricol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
22. **Dyschirius gibbifrons** APFELBECK, 1899 – „Püposhomlokú ásófutrinka”. Mediterrán, stenotop, halotolerant, ripicol, terricol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
23. **Dyschirius nitidus** (DEJEAN, 1825) – Közönséges ásófutrinka. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, halotolerant, ripicol, terricol. Vászoly: Felső-erdő (fényre repült).
24. **Broscus cephalotes** (LINNAEUS, 1758) – Busafutó. Euroszibériai, eurytop, xerophil, terricol. Pécsely: Bab-völgy.
25. **Trechus austriacus** DEJEAN, 1831 – Szárnyatlan fűgefutonc. Közép-európai, eurytop, troglphil, terricol. Balatonudvari.

26. **Trechus quadristriatus** (SCHRANK, 1781) – Közönséges fűrgefutonc. Palearktikus, eurytop, troglphil, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
27. **Blemus discus** (FABRICIUS, 1792) = *Lasiotrechus discus* (FABRICIUS, 1792) – Szalagos fűrgefutonc. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, ripicol, terricol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
28. **Paratachys micros** (FISCHER, 1828) = *Tachys micros* (FISCHER, 1828) – „Kis martfutó”. Mediterrán, eurytop, hygrophil, ripicol. Örvényes: Bánya-tó.
29. **Elaphropus diabrachys bisbimaculatus** (CHEVROLAT, 1860) = *Tachys sextriatus bisbimaculatus* (CHEVROLAT, 1860) – „Hatsávós martfutó”. Mediterrán, stenotop, hygrophil, ripicol. Pécsely: Bab-völgy.
30. **Bembidion (Metallina) lampros** (HERBST, 1784) – Közönséges gyorsfutó. Holoarktikus, eurytop, campicol, phytodetriticol. Pécsely: Bab-völgy.
31. **Bembidion (Metallina) properans** (STEPHENS, 1828) – „Bronzos gyorsfutó”. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
32. **Bembidion (Notaphus) varium** (OLIVER, 1795) – Rajzos gyorsfutó. Palearktikus, eurytop, halotolerant, hygrophil, ripicol. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
33. **Bembidion (Peryphanes) dalmatinum** DEJEAN, 1831 – „Dalmát gyorsfutó”. Pontomediterrán, stenotop, hygrophil, ripicol. Örvényes: Bánya-tó.
34. **Bembidion (Peryphus) subcostatum javurkovae** FASSATI, 1944 – „Rövidszárnyú gyorsfutó”. Pontomediterrán, stenotop, hygrophil, ripicol. Pécsely: Bab-völgy.
35. **Bembidion (Diplocampa) fumigatum** (DUFTSCHMID, 1812) – „Füstös gyorsfutó”. Euroszibériai, stenotop, halobiont, ripicol. Örvényes: Bánya-tó; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
36. **Bembidion (Emphanes) minimum** (FABRICIUS, 1792) – Apróka gyorsfutó. Euroszibériai, eurytop, halotolerant, ripicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
37. **Bembidion (s.str.) quadrimaculatum** (LINNAEUS, 1761) – Négyfoltos gyorsfutó. Holoarktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
38. **Bembidion (s.str.) quadripustulatum** AUDINET-SERVILLE, 1821 = *Bembidion (s.str.) antiquorum* CROTCH, 1871 – Háromszöges gyorsfutó. Pontomediterrán, stenotop, hygrophil, ripicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
39. **Bembidion (Leja) articulatum** (PANZER, 1796) – Öves gyorsfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, ripicol. Pécsely: Bab-völgy.
40. **Bembidion (Leja) octomaculatum** (GOEZE, 1777) – „Nyolcfoltos gyorsfutó”. Palearktikus, eurytop, hygrophil, ripicol. Vászoly: Nyelő.
41. **Bembidion (Philochtus) biguttatum** (FABRICIUS, 1779) – Kétfoltos gyorsfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, paludicol, phytodetriticol. Örvényes: Bánya-tó (fényre repült).
42. **Bembidion (Philochtus) inoptatum** SCHAUM, 1857 – „Parti gyorsfutó”. Pontomediterrán, stenotop, hygrophil, ripicol. Örvényes; Pécsely; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
43. **Asaphidion flavipes** (LINNAEUS, 1761) – Közönséges sárfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil, phytodetriticol. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
44. **Pogonus (s.str.) luridipennis** (GERMAR, 1822) – Sárga székifutonc. Palearktikus, stenotop, halobiont ripicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
45. **Pterostichus (Adelosia) macer** (MARSHAM, 1802) – Szurkos gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, pholeophil, terricol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).

46. **Pterostichus (Bothriopterus) oblongopunctatus** (FABRICIUS, 1787) – Gödörkés gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, xerophil, silvicol. Kisdörgicse; Vászoly: Öreg-hegy.
47. **Pterostichus (Platysma) niger** (SCHALLER, 1783) – Komor gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil. Pécsely: Bab-völgy.
48. **Pterostichus (Morphosoma) melanarius** (ILLIGER, 1798) = **Pterostichus (Melaninus) vulgaris** (LINNAEUS, 1758) – Közönséges gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil. Pécsely: Bab-völgy.
49. **Pterostichus (Melaninus) anthracinus** (ILLIGER, 1798) – Szénfekete gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil. Pécsely.
50. **Pterostichus (Melaninus) brunneus** (STURM, 1824) = **Pterostichus minor** (GYLLENHAL, 1827) – „Vöröslábú gyászfutó”. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, paludicol. Vászoly: Nyelő.
51. **Pterostichus (Melaninus) nigrita** (FABRICIUS, 1792) – Éjszínű gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, paludicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
52. **Pterostichus (Phonias) strenuus** (PANZER, 1797) – Karcsú gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, phytodetriticol. Pécsely: Bab-völgy.
53. **Pterostichus (Feronidius) incommodus** SCHAUM, 1858 – „Kerekhátú gyászfutó”. Közép-európai, stenotop, xerophil. Balatonudvari; Vászoly: Öreg-hegy.
54. **Pterostichus (Feronidius) melas** (CREUTZER, 1799) – Fényes gyászfutó. Pontomediterrán, eurytop, pholeophil, terricol. Vászoly: Öreg-hegy.
55. **Poecilus (s.str.) cupreus** (LINNAEUS, 1758) – Rezes gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, campicol. Vászoly; Pécsely: Bab-völgy.
56. **Poecilus (s.str.) versicolor** Sturm, 1824 = **Pterostichus (Poecilus) coerulescens** (LINNAEUS, 1758) – Feketelábú gyászfutó. Euroszibériai, eurytop, heliophil, praticol. Pécsely: Bab-völgy.
57. **Abax (s.str.) parallelepipedus** (PILLER ET MITTERPACHER, 1783) = **Abax (s.str.) ater** (VILLERS, 1789) – Félbordás szélesfutó. Európai, eurytop, hygrophil, silvicol. Pécsely: Körtvélyes.
58. **Calathus (s.str.) fuscipes** (GOEZE, 1777) – Sokpontos tarfutó. Nyugat-palearktikus, eurytop, xerophil. Örvényes; Pécsely: Bab-völgy.
59. **Calathus (s.str.) melanocephalus** (LINNAEUS, 1758) – Vörösnnyakú tarfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy.
60. **Dolichus halensis** (SCHALLER, 1783) – Hantfutó. Euroszibériai, stenotop, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
61. **Agonum (s.str.) gracilipes** (DUFTSCHMID, 1812) – „Kecses kislefutó”. Euroszibériai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
62. **Agonum (s.str.) lugens** (DUFTSCHMID, 1812) – Mocsári kislefutó. Nyugat-palearktikus, stenotop, hygrophil, paludicol. Pécsely: Diós-rét és Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
63. **Agonum (s.str.) marginatum** (LINNAEUS, 1758) – Szegélyes kislefutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil. Kisdörgicse: Nagy-erdő; Örvényes.
64. **Platynus (Limodromus) assimilis** (PAYKULL, 1790) – Fekete kislefutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, silvicol. Vászoly: Öreg-hegy.
65. **Platynus (Anchomenus) dorsalis** (PONTOPIDDAN, 1763) – Hatfoltos kislefutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil, silvicol. Vászoly: Öreg-hegy.
66. **Europhilus thoreyi** (DEJEAN, 1828) – „Hosszúnyakú kislefutó”. Euroszibériai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).

67. **Amara (s.str.) aenea** (DEGEER, 1774) – Érces közfutó. Palearktikus, eurytop, heliophil, xerophil. Pécsely: Kis-tó; Vászoly: Öreg-hegy.
68. **Amara (s.str.) anthobia** VILLA, 1833 – „Déli közfutó”. Mediterrán, eurytop, thermophil. Örvényes; Pécsely: Kis-tó; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
69. **Amara (s.str.) curta** DEJEAN, 1828 – „Kurta közfutó”. Euroszibériai, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.
70. **Amara (s.str.) eurynota** (PANZER, 1797) – Széles közfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
71. **Amara (s.str.) familiaris** (DUFTSCHMID, 1812) – Kerti közfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Örvényes
72. **Amara (s.str.) lucida** (DUFTSCHMID, 1812) – Csillógó közfutó. Nyugat-palearktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
73. **Amara (s.str.) ovata** (FABRICIUS, 1792) – Tőjásdad közfutó. Euroszibériai, eurytop, xerophil. Örvényes.
74. **Amara (s.str.) similata** (GYLLENHAL, 1810) – Közönséges közfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Pécsely: Kis-tó; Örvényes.
75. **Amara (Celia) bifrons** (GILLENHAL, 1810) – „Homoki közfutó”. Európai, eurytop, psammophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
76. **Amara (Celia) sabulosa** (AUDINET-SEVILLE, 1821) – „Karcú közfutó”. Európai, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
77. **Amara (Bradytus) apricaria** (PAYKULL, 1790) – Sötétbarna közfutó. Holoarktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
78. **Amara (Bradytus) consularis** (DUFTSCHMID, 1812) – Mezei közfutó. Euroszibériai, eurytop, psammophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
79. **Amara (Curtonotus) aulica** (PANZER, 1797) – Fekete közfutó. Euroszibériai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
80. **Zabrus (s.str.) tenebrionides** (GOEZE, 1777) – Gabonafutrinka. Euroszibériai, stenotop, campicol. Pécsely: Bab-völgy.
81. **Zabrus (Pelor) spinipes** (FABRICIUS, 1798) – Zömök futrinka. Közép-európai, stenotop, thermophil. Balatonudvari; Pécsely: Bab-völgy.
82. **Anisodactylus (s.str.) binotatus** (FABRICIUS, 1787) – Vörösjegyes futó. Palearktikus, eurytop, hygrophil, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy.
83. **Anisodactylus (s.str.) nemorivagus** (DUFTSCHMID, 1812) – Kétpontos futó. Európai, eurytop, hygrophyl, tyrphophil. Pécsely: Bab-völgy.
84. **Diachromus germanus** (LINNAEUS, 1758) – Többszínű futó. Pontomediterrán, eurytop, hygrophil. Balatonudvari.
85. **Stenolophus discophorus** FISCHER, 1824 – Kisfoltos turzásfutó. Mediterrán, stenotop, hygrophil, paludicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
86. **Stenolophus mixtum** (HERBST, 1784) – Feketenyakú turzásfutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil, paludicol, phytodetriticol. Vászoly: Nyelő; Örvényes: Bánya-tó (fényre repült).
87. **Bradycellus (s.str.) verbasci** (DUFTSCHMID, 1812) – „Rozsdás kisedfutó”. Európai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Felső-erdő és Öreg-hegy (fényre repült).
88. **Acupalpus (s.str.) flavicollis** (STURM, 1825) – „Vörösnyakú törpefutó”. Európai, eurytop, hygrophil, paludicol. Pécsely: Bab-völgy; Örvényes: Bánya-tó (fényre repült).
89. **Acupalpus (s.str.) maculatus** SCHAUM, 1860 – „Foltos törpefutó”. Nyugat-palearktikus, stenotop, hygrophil, halotolerant. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).

90. **Acupalpus (s.str.) meridianus** (LINNAEUS, 1767) – Feketenyakú törpefutó.
Európai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
91. **Acupalpus (s.str.) parvulus** (STURM, 1825) = **Acupalpus (s.str.) dorsalis** (FABRICIUS, 1787) – Sárganyakú törpefutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil, paludicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
92. **Anthracus consputus** (DUFTSCHMID, 1812) = **Acupalpus (Anthracus) conpustus** (DUFTSCHMID, 1812) – Nyerges kisedfutó. Eurosibériai, eurytop, hygrophil, halotolerant, paludicol. Vászoly: Nyelő (fényre repült).
93. **Ophonus (s.str.) azureus** (FABRICIUS, 1775) – Kék bársonyfutó. Pontomediterrán, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
94. **Ophonus (s.str.) diffinis** (DEJEAN, 1829) – „Türkíz bársonyfutó”. Mediterrán, eurytop, thermophil, halotolerant. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
95. **Ophonus (s.str.) sabulicola ponticus** SCHAUBERGER, 1926 – Homoki bársonyfutó. Közép-európai, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
96. **Ophonus (Metophonus) cordatus** (DUFTSCHMID, 1812) – „Szívnyakú bársonyfutó”. Nyugat-palearktikus, stenotop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
97. **Ophonus (Metophonus) melletii** (HEER, 1837) – „Kis bársonyfutó”. Pontomediterrán, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy.
98. **Ophorus (Metophus) rufibarbis** (FABRICIUS, 1792) = **Harpalus (Metophonus) brevicollis** (SERVILLE, 1821) – „Rőtiszőrű bársonyfutó”. Nyugat-palearktikus, eurytop, xerophil, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
99. **Ophorus (Metophus) rupicola** (STURM, 1818) – „Kétszínű bársonyfutó”. Mediterrán, eurytop, xerophil. Balatonudvari; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
100. **Ophorus (Metophonus) schaubergerianus** PUEL, 1937 – „Schauberger bársonyfutó-ja”. Mediterrán, eurytop, xerophil, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
101. **Ophonus (Metophonus) punticeps** STEPHENS, 1828 – „Pontozott bársonyfutó”. Mediterrán, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
102. **Harpalus (Pseudoophonus) griseus** (PANZER, 1797) – Kis selymesfutrinka. Palearktikus, eurytop, psammophil, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
103. **Harpalus (Pseudoophonus) rufipes** (DEGEER, 1774) – Nagy selymesfutrinka. Palearktikus, eurytop, xerophil, campicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
104. **Harpalus (Platus) calceatus** (DUFTSCHMID, 1812) – Papucsos fémfutó. Eurosibériai, eurytop, xerophil, psammophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
105. **Harpalus (Semiophonus) signaticornis** (DUFTSCHMID, 1812) – „Csupasznyakú bársonyfutó”. Pontomediterrán, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
106. **Harpalus (Haploharpalus) froelichi** STURM, 1818 – „Frölich fémfutója”. Eurosibériai, eurytop, psammophil, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
107. **Harpalus (Haploharpalus) zabroides** DEJEAN, 1829 – „Óriás fémfutó”. Eurosibériai, eurytop, thermophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
108. **Harpalus (Epiharpalus) affinis** (SCHRANK, 1781) – Közönséges fémfutó. Palearktikus, eurytop, heliophil, xerophil, campicol. Vászoly: Öreg-hegy.
109. **Harpalus (Lasioharpalus) caspius roubali** SCHAUBERGER, 1928 – „Zömök fémfutó”. Közép-európai, eurytop, xerophil. Balatonudvari; Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
110. **Harpalus (Lasioharpalus) distinguendus** (DUFTSCHMID, 1812) – Feketecombú fémfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.

111. **Harpalus (Lasioharpalus) smaragdinus** (DUFTSCHMID, 1812) – Smaragd fémfutó. Euroszibériai, eurytop, psammophil. Vászoly: Öreg-hegy.
112. **Harpalus (Amblystus) atratus** LATREILLE 1804 – „Gyászos fémfutó”. Pontomediterrán, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.
113. **Harpalus (Amblystus) marginellus** DEJEAN, 1829 – „Busafejű fémfutó”. Közép-európai, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.
114. **Harpalus (Amblystus) rubripes** (DUFTSCHMID, 1812) – Pontsoros fémfutó. Euroszibériai, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.
115. **Harpalus (Amblystus) tenebrosus centralis** SCHAUBERGER, 1929 – „Éjfékete fémfutó”. Közép-európai, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
116. **Harpalus (Pheuginus) flavicornis** DEJEAN, 1829 – „Sárgacsápú fémfutó”. Pontusi, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.
117. **Harpalus (Pheuginus) serripes** (QUENSEL, 1806) – Sötét fémfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
118. **Harpalus (Pheuginus) tardus** (PANZER, 1797) – Lomha fémfutó. Palearktikus, eurytop, phytodetriticol. Vászoly: Öreg-hegy.
119. **Harpalus (Actephilus) pumilus** (STURM, 1818) = *Harpalus* (s.str.) *vernalis* (FABRICIUS, 1801) – „Törpe fémfutó”. Palearktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy.
120. **Parophonus (s.str.) maculicornis** (DUFTSCHMID, 1812) = *Trichotichnus* (*Parophonus*) *maculicornis* (DUFTSCHMID, 1812) – „Hamis bársonyfutó”. Pontomediterrán, stenotop, psammophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
121. **Chaenius (Chlaenites) spoliatus** (ROSSI, 1790) – Csupasz búzfutó. Palearktikus, stenotop, halotolerant, ripicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
122. **Chlaenius (Chlaeniellus) tristis** (SCHALLER, 1783) – Fekete búzfutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil. Pécsely: Kis-tó; Vászoly: Felső-erdő (fényre repült).
123. **Chlaenius (Chlaeniellus) vestitus** (PAYKULL, 1790) – Sárgavégű búzfutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
124. **Oodes gracilis** VILLA, 1833 – „Nyúlánk futrinka”. Európai, stenotop, hygrophil, paludicol. Pécsely: Kis-tó.
125. **Oodes helopioides** (FABRICIUS, 1792) – Vastagnyakú futrinka. Palearktikus, stenotop, hygrophil, paludicol. Pécsely: Kis-tó.
126. **Licinus (s.str.) cassideus** (FABRICIUS, 1792) – Pajzsos futonc. Európai, stenotop, thermophil. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy.
127. **Badister (s.str.) meridionalis** PUEL. 1925 – „Közönséges posványfutonc”. Európai, eurytop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
128. **Badister (s.str.) unipustulatus** BONELLI, 1813 – „Nagy posványfutonc”. Nyugat-palearktikus, stenotop, hygrophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
129. **Badister (Baudia) anomalus** (PERRIS, 1866) – „Szinjátészó posványfutonc”. Európai, stenotop, hygrophil, ripicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
130. **Badister (Baudia) dilatatus** (CHAUDOIR, 1837) – „Barna posványfutonc”. Nyugat-palearktikus, stenotop, hygrophil, paludicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
131. **Badister (Baudia) peltatus** (PANZER, 1797) – Szárnyatlan posványfutonc. Holoarktikus, stenotop, hygrophil, paludicol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
132. **Panagaeus bipustulatus** (FABRICIUS, 1775) – Kis keresztfutrinka. Európai, stenotop, heliophil, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).

133. **Lebia (s.str.) cruxminor** (LINNAEUS, 1758) – Keresztes cserjefutó. Palearktikus, eurytop, xerophil, herbicol, arboricol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
134. **Dromius (Manodromius) linearis** (OLIVER, 1795) – Karcú kéregfutó. Nyugat-palearktikus, eurytop, xerophil. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
135. **Dromus (s.str.) quadrimaculatus** (LINNAEUS, 1758) – Nagyfoltos kéregfutó. Európai, eurytop, silvicol, corticol. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült).
136. **Dromius (Philorhizus) notatus** STEPHENS, 1827 = **Dromius (Dromiolus) nigriventris** THOMSON, 1857 – Feketehasú kéregfutó. Palearktikus, eurytop, xerophil. Balatonudvari.
137. **Syntomus pallipes** (DEJEAN, 1825) = **Metabletus pallipes** (DEJEAN, 1825) – Sárgalábú gyökérfutó. Mediterrán, eurytop. Balatonudvari; Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy.
138. **Microlestes maurus** (STURM, 1827) – Mór páfrányfutó. Nyugat-palearktikus, eurytop, xerophil. Balatonudvari; Vászoly: Öreg-hegy.
139. **Polystichus connexus** (FOURCROY, 1785) – Barna sutafutó. Pontusi, eurytop. Vászoly: Öreg-hegy (fényre repült)
140. **Drypta dentata** (ROSSI, 1790) – Atlaszfutó. Palearktikus, eurytop, hygrophil, paludicol. Pécsely: Bab-völgy.
141. **Brachinus (s.str.) crepitans** (LINNAEUS, 1758) – Nagy pöfögőfutrinka. Palearktikus, stenotop, thermophil. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy.
142. **Brachinus (Brachynidius) explodens** DUFTSCHMID, 1812 – Kis pöfögőfutrinka. Palearktikus, eurytop, thermophil. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy.

CERAMBYCIDAE

A gyűjtött fajok jegyzéke

1. **Prionus coriarius** (LINNEUS, 1758) – Csőzcincér, hegedülő csercincér
Előfordul Eurázsia Ny-i felében, polifág. Erdei, elsősorban tölgyes élőhelyen fordul elő, fényre repül. A vászolyi Öreg-hegyen és a Felső-erdőben lámpára jött több példány. A faállomány irtása folytán megritkult.
2. **Megopis (Aegosoma) scabricornis** (SCOPOLI, 1763) – Diófacincér
Az európai régió DNy-i részén elterjedt, polifág. Magyarországon – elsősorban ártéri füzesekben – gyakori is lehet, a Bakonyban ritkább. Területünkön ostorménfából (*Celtis*) nevelve, több pld. (Örvényesi-séd szurdokvölgye).
3. **Rhagium (Rhagium) inquisitor inquisitor** (LINNAEUS, 1758) – Fenyves-töviscincér
Elterjedt a palearktikus régió fenyveseiben. Területünkön a vászolyi Öreg-hegy-tető száradó fenyőfáinak kérge alatt gyűjtöttük először, de kisebb fenyőfoltokban is megtaláltuk a későbbiekben.
4. **Rhagium (Megarhagium) sycophanta** (SCHRANK, 1781) – Tölgyes-töviscincér
Eurázsia Ny-i részén és Kisázsiaiban fordul elő. Elsősorban tölgyesekben elterjedt, területünkön nem gyakori. (Bab-völgy: az erdőszegély virágzó csertölgyein)
5. **Stenocorus (Stenocorus) meridianus** (LINNAEUS, 1758) – Fűzcincér
Előfordul Európában, Ázsia ÉNy-i felében, polifág. Területünkön ritka. (Pécsely: Bab-völgy), virágzó fák környékén, farakáson.
6. **Dinoptera collaris** (LINNAEUS, 1758) – Vörösnyakú virágcincér
A palearktikus régió ÉNy-i részén és Kisázián át É-Szíriáig elterjedt. Polifág, de első-

- sorban tölgyágakban fejlődik. Magyarországon is elég gyakori, területünkön virágzó fákon, bokrokon sok helyütt megtaláltuk.
7. **Cortodera humeralis** (SCHALLER, 1783) – Négyfoltos cserjecincér
Elterjedése Közép- és D-Európa. A hegy és dombvidék tölgyeseiben elterjedt, tölgyágakban fejlődik, a talajban bábozódik. Területünk erdősültebb részein virágzó kőrísen, tölgyön gyakori.
 8. **Grammoptera ustulata** (SCHALLER, 1763) – Aranyszőrű galagonyacincér
Előfordul Európában, valamint a Kaukázuson túl Szíriáig. Területünkön erdőszegetyűk virágzó fáin előforduló ritkább faj. Polifág, a szakirodalom alapján elsősorban tölgyfélékben fejlődik.
 9. **Grammoptera abdominalis** (STEPHENS, 1831) = *variegata* GERMAR, 1824 – Fekete galagonyacincér
Elterjedési területe Európa, Kaukázus. A három, nálunk előforduló faj közül a legritkább. Életmódja hasonló az előbb ismertetett fajhoz. Pécsely: Bab-völgy.
 10. **Grammoptera ruficornis** (FABRICIUS, 1781) = *holomelina* POOL, 1905 – Galagonyacincér
Európa, valamint a Kaukázus alacsonyabb hegyvidékein fordul elő. Polifág, fák, cserjék, főleg galagonya (*Crataegus*) virágzatán gyakori. Területünkön sokféle előfordul.
 11. **Alosterna tabacicolor tabacicolor** (DEGEER, 1775) – Juharcincér
A nálunk előforduló alfaj Európában, DNy-Szibérián át K-Szibériáig elterjedt. Hegydombvidéken, elsősorban juharban fordul elő, polifág. Területünkön az erdőszegetyűk virágzó fáin április–májusban nem ritka. Pécsely: Bab-völgy, virágzó kőrísen.
 12. **Pseudovadonia livida** (FABRICIUS, 1776) = *Leptura livida pecta* K. et J. DANIEL, 1891 – Barnás virágincér
Előfordul Közép- és D-Európán át a Krím-félszigetig. Területünkön is gyakori, nap-sütötte domboldalakon különböző virágokat látogat. Lárvája valószínűleg tölgyben él.
 13. **Vadonia unipunctata unipunctata** (FABRICIUS, 1787) = *Leptura unipunctata* (FABRICIUS, 1787) – Kétpettyes virágincér
Közép- és DK-Európán át Kisázsiaig fordul elő. Xerotherm dombvidéki faj, területünkön főleg június hónapban különféle mezei virágokon, ernyősökön található. Életmódja valószínűleg polifág (kókény, fűz stb). A vászolyi Öreg-hegy déli lejtőin nem ritka.
 14. **Anoplodera sexguttata** (FABRICIUS, 1775) = *Leptura sexguttata* (FABRICIUS, 1775) – Foltos virágincér
Elterjedési területe Európa, É-Afrika. A hegy- és dombvidék erdőszegetyűein, tisztásokon virágokat látogat. A lárva tölgy, bükk stb. korhadó ágaiban fejlődik. Területünkön ritka. Balatonudvari: Fövényes.
 15. **Anoplodera rufipes** (SCHALLER, 1783) = *Leptura rufipes* (SCHALLER, 1783) – Vöröslábú virágincér
Elterjedési területe É-Európa D-i részétől a Kaukázuson át K-Iránig tart. Főleg hegyvidéki erdőszegetyűeken fordul elő, területünkön ritkább. Lárvája polifág, de elsősorban tölgyben fejlődik, májusban az imágók leggyakrabban galagonya virágzatán találhatók. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy, erdőszegetyű.
 16. **Corymbia rubra** (LINNAEUS, 1758) = *Leptura rubra* (LINNAEUS, 1758) – Vörös virágincér
É-Afrikától Európán át a Bajkálig fordul elő. Hegyvidéki fenyvesekben nem ritka, nálunk szórványos, a vászolyi Öreg-hegyen augusztusban ernyős virágokon találtuk.

Megjelenése a xerotherm hegyoldalban némileg meglepő.

17. **Brachyleptura maculicornis** (DEGEER, 1775) = *Leptura maculicornis* (DEGEER, 1775) – Tarkacsápú virágcincér
Előfordul Közép- és É-Európa, elsősorban hegyvidéki fenyveseiben. Lárvája lombos fák (tölgy, bükk) és fenyőfélék korhadó ágaiból egyaránt előkerült. Területünkön ritka. Vászoly: Keresztfa-tetőn ernyős virágokról gyűjtve; Balatonudvari.
18. **Anastragalia sanguinolenta** (LINNAEUS, 1761) = *Leptura sanguinolenta* (LINNAEUS, 1761) – Kétszínű virágcincér
Előfordul a palearktikus régióban, Európa hegyvidékein át a Bajkálig. Lárvája fenyőfélékben él. Kedvező feltételek esetén alacsonyabb térszínen is megjelenik. Területünkön több helyen is megtaláltuk július hónapban. Vászoly: Öreg-hegy, Keresztfa-tető, virágokról.
19. **Pachytodes cerambyciformis** (SCHRANK, 1981) = *Judolia cerambyciformis* (SCHRANK, 1781) – Változékony virágcincér
Egész Európában elterjedt hegy- és dombvidéki faj. Lárvája polifág, az imágó júniusban virágokon található. Területünk erdős tisztásain előfordul, de itt ritka. Pécsely: Bab-völgy.
20. **Pachytodes erraticus** (DALMAN, 1817) = *Judolia erratica* (DALMAN, 1817) – Rajzos virágcincér
Elterjedési területe Eurázsia nyugati fele, Kaukázus, Kisázsia, Szíria. Magyarországon elterjedt, gyakori faj, inkább hegyvidéki lomberdőkre jellegzetes. Területünkön szórványos, Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy. A lárva polifág és a talajban bábozódik.
21. **Rutpela maculata** (PODA, 1761) = *Strangalia maculata* PODA, 1761 – Tarkacsápú karcsúcincér
A palearktikus régió nyugati felében elterjedt: Európa, Szíria, Irán. Hegy- és dombvidéki lomberdők szegélyein fordul elő, lárvája polifág. Nyár közepén az imágó főleg ernyősökön található. Területünkön nem gyakori, Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Keresztfa-tető.
22. **Stenurella melanura** (LINNAEUS, 1758) = *Strangalia melanura* (LINNAEUS, 1758) – Feketevégű karcsúcincér
A palearktikus régióban Európától Mongóliáig elterjedt, hegy- és dombvidéki faj. Lárvája polifág (tölgy, juhar, fenyő stb.), az imágó különféle virágokon tartózkodik, területünkön gyakori.
23. **Stenurella bifasciata** (O. F. MÜLLER, 1776) = *Strangalia bifasciata* (O. F. MÜLLER, 1776) – Kétöves karcsúcincér
Euroszibériai faj, előfordul még Kisáziában, Szíriában és Iránban is. A lárva különböző lomblevelű fák ágaiban él. Xerotherm helyeken, erdőszegélyeken virágokat látogat, elég gyakori.
24. **Stenurella nigra** (LINNAEUS, 1758) = *Strangalia nigra* (LINNAEUS, 1758) – Fekete karcsúcincér
Előfordul Európa déli felén és Kisáziában. Xerotherm helyeken, melegebb területeken elég gyakori. Területünkön sem ritka. Lárvája valószínűleg polifág.
25. **Arhopalus rusticus** (LINNAEUS, 1758) = *Criocephalus rusticus* (LINNAEUS, 1758) – Gödrösnyakú cincér
Elterjedési területe a palearktikus régió nagy része. Életmódja az előző fajéhoz hasonló. Területünkön előfordulása fenyőben több helyen volt kimutatható. Vászolyi Öreg-hegy tető, szőlők közti erdőfoltok; Örvényes fölötti dombok.

26. **Spondylis buprestoides** (LINNAEUS, 1758) – Erdei félcincér
Előfordul a palearktikus régió hegyvidéki fenyveseiben. Területünkön a fenyő folt-szerű elterjedésének megfelelően több helyütt megtalálható, fényre is repül.
27. **Axinopalpis gracilis** (KRYNICKI, 1832) – Kecses selymescincér
Pontomediterrán elterjedésű, ritka cincér. Lárvaja tölgy, gyümölcsfák, vadrózsa vékony száraz ágaiban fejlődik. Meleg éjszakákon fényre is repül, de az adatok túlnyomó többsége kinevelésből (ex larva) származik. Vászoly: Öreg-hegy; Balatonudvari; Balatonakali.
28. **Molorchus (Molorchus) minor** (LINNAEUS, 1758) = *Caenoptera minor* (LINNAEUS, 1758) – Kis légycincér
Euroszibériai elterjedésű, elsősorban hegyvidéki fenyvesekre jellemző. Alsóbb régióban szórványos, nem gyakori. Területünkön erdeifenyőből kineveléssel, virágzó erdőszegélyben kopogtatással több helyütt megtaláltuk. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely; Bab-völgy.
29. **Glaphyra umbellatarum umbellatarum** (SCHREBER, 1759) *Molorchus (Linomius) umbellatarum* (SCHREBER, 1759) – Apró légycincér
Előfordul Közép- és D-Európában, Kiszáziában, Iránban. Lárvaja különböző cserjefélék, valamint vadrózsa vékony, száraz ágaiban fejlődik. Tavasszal virágzó bokrokon található, területünkön nem ritka.
30. **Glaphyra kiesewetteri** (MULSANT et REY, 1861) = *Molorchus (Linomius) kiesewetteri* (MULSANT et REY, 1861) – Mandula légycincér
Elterjedési területe Közép- és D-Európa, Kiszázia, Irán. Magyarországon szórványosan előforduló ritka faj. Területünkön mandulából történő kineveléssel (ex larva) a déli oldalról előkerült. Lárva az irodalom szerint különböző gyümölcsfák vékony, száradó ágaiban fordul elő, de nálunk elsősorban mandulában él. Virágokat nem látogat, az elhagyott gyümölcsösök felszámolásával és az intenzív vegyszerezés miatt valószínűleg végleg eltűnik.
31. **Stenopterus flavicornis** KÜSTER, 1846 – Sárgacsápú keskenyfedős cincér
Pontomediterrán elterjedésű, főleg xerotherm területeken fordul elő. Magyarországon szórványosan többfelé megtalálható. A bogár főleg ernyős virágokon, cickafarkon tartózkodik. Lárva valószínűleg polifág. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely; Bab-völgy; Örvényes.
32. **Stenopterus rufus rufus** (LINNAEUS, 1767) – Keskenyfedős cincér
Közép- és D-európai elterjedésű, előfordul még Kiszáziában, Iránban és É-Afrikában is. Életmódja az előző fajéhoz hasonló, bár annál jóval gyakoribb. Területünkön virágokról mindenfelé előkerült.
33. **Callimus angulatus** (SCHRANK, 1789) = *Pilema angulatum* (SCHRANK, 1789) – Zöld tölgycincér
Pontomediterrán elterjedésű, tölgyféléken élő cincér. Lárva vékonyabb ágakban fejlődik, a bogár a virágzó fák, bokrokon főleg májusban területünkön is megtalálható. Kineveléssel (ex larva) tölgyből került elő. Balatonakali; Balatonudvari; Vászoly: Öreg-hegy; Dörgicse.
34. **Stenomalus (Obriopsis) bicolor** (KRAATZ, 1862) = *Obrium bicolor* (KRAATZ, 1862) – Kétszínű hengercincér
Dél-Európán kívül Kiszáziában és Szibériában fordul elő. Magyarországon ritka, tápnövényei különböző cserjefélék, de területünkön kizárólag kecskerágóban találtuk. Az erdészeti cserjeszint-irtás következtében ez a ritkaság is eltűnőben van! Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely; Bab-völgy; Körtvélyes, Balatonudvari; Örvényes.

35. **Cerambyx scopolii** FUESSLINS, 1775 – Kis hőscincér
Elterjedési területe Európa, É-Afrika, Kisázsia. Lárva különböző lombos fákban, gyümölcsfafélékben fejlődik. Területünkön nem ritka, tavasszal virágzó cserjéken tartózkodik.
36. **Purpuricenens kaehleri** (LINNAEUS, 1758) – Vércincér
Előfordulása Európa déli részén keresztül É-Iránig terjed. Lárva főleg tölgyben és gesztenyében, de irodalom szerint egyéb lombos fákban is megél. A közepesen vastag, száradó ágakban fejlődik. Területünkön ritka. Vászoly: Hűvös-völgy.
37. **Hylotrupes bajulus** (LINNAEUS, 1758) – Házicincér
Holoarktikus elterjedésű, fenyőfélékben tenyésző cincérfaj. A lárva még a teljesen száraz gerendában is képes megélni, ilyenkor műszaki károsítóvá válhat. Szórványosan a vászolyi Öreg-hegy különböző pontjain és a Keresztfa-tetőn gyűjtöttük, olykor épületben, padláson, ablaküvegen, pókhálóban stb. is megtaláltuk.
38. **Leioderes kollari** REDTENBACHER, 1849 = **Lioderus kollari** (REDTENBACHER, 1849) – Vörössárga juharcincér
Pontomediterrán elterjedésű, elég ritka faj. Lárva különféle lombos fák ágaiban, vékonyabb törzsében él, elsősorban azonban mezei juharban. Innen többször kineveltük. Egy alkalommal, májusban, kőrisvirágról kopogtattuk. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
39. **Semanotus ruscicus** (FABRICIUS, 1776) – Borókacincér
DK-európai elterjedésű, pontomediterrán faj. Lárva erdőfenyőben, de főleg borókában él, mely utóbbi területünk több részén sűrű állományt alkot. Imágóban tel, kora tavasszal előjön, de ilyenkor már nehezen megtalálható. Eme szép, ritka faj életterének fokozott védelme indokolt lenne. Dörgicse: Köves-irtás; Vászoly: Pörösirtás, Öreg-hegy.
40. **Ropalopus spinicornis** (ABEILLE de PERRIN, 1869) = **Rhopalopus spinicornis** (ABEILLE de PERRIS, 1869) – Vöröscsóbú facincér
Előfordulása Közép- és D-Európa, valamint Besszarábia melegebb, elsősorban molyhos-tölgyes erdei. Ritkaságát valószínűleg az is magyarázza, hogy élettere a lombkoronaszint magasabb régióira korlátozódik. Fényre nem repül, virágot, farakást nem látogat, így gyűjtése teljesen esetleges. Lárva gyümölcsfélékben, gesztenyékben is előfordulhat. Területünkről egyetlen adat ismert, Vászoly: Keresztfa-tető, irtásszegély.
41. **Ropalopus macropus** (GERMAR, 1824) = **Rhopalopus macropus** (GERMAR, 1824) – Kis fekete facincér
Elterjedése Európa, Kisázsia, Kaukázus, Irán, Szíria. Lárva a legkülönbözőbb lombos fákban és cserjékben előfordulhat (tölgy, fűz, gyümölcsfák, rózsafélék, kecskerágó stb). Területünkön nem ritka, kinevelés során elsősorban almafából és tölgyből, de szilvából és kecskerágóból is előkerült. Vászoly: Öreg-hegy; Balatonudvari.
42. **Callidium violaceum** (LINNAEUS, 1758) – Kék korongcincér
A palearktikus régió északi felében elterjedt, főleg hegyvidéki faj. Alacsonyabb térszinten ritkának látszik, területünkön szórványos adatok mellett többnyire nyomaival találkozunk. Tápnövényei elsősorban fenyőfélék, de irodalom szerint különféle lombos és gyümölcsfában is megfigyelték. A lárva a kiszáradt fatörzsekben, sőt a már beépített faanyagban is képes megélni. Vászoly: Öreg-hegy; Örvényes.
43. **Pyrrhidium sanguineum** (LINNAEUS, 1758) – Tűzpiros facincér
Közép-Európában és a Földközi-tenger medencéjén kívül a Kaukázusban, valamint Kisázián át Iránig megtalálható. A lárva tápnövénye elsősorban tölgy, de egyéb lombos fákban is megél. Az imágó farakásokon nem ritka. Területünk erdős részeiről szá-

mos adathoz jutottunk. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Öreg-hegy, Keresztfa-tető; Kisdörgicse.

44. **Phymatodes testaceus** (LINNAEUS, 1758) – Változékony korongcincér
Holoarktikus, elsősorban tölgyfélékben fordul elő. Területünkön aránylag gyakori, farakásról, kéreg alól származó lárvák kinevelésével rendszeresen előkerült. Pécsely: Bab-völgy; Vászoly: Keresztfa-tető, az Öreg-hegyen fényre is repült.
45. **Reitteroderus pusillus pusillus** (FABRICIUS, 1787) = *Phymatodes pusillus* (FABRICIUS, 1787) – Vállfoltos háncscincér
Pontomediterrán elterjedésű faj, tölgyesekben fordul elő. Magyarországon ritkának tekinthető, de a Balaton-felvidékről kineveléssel (ex larva) molyhos-tölgyből rendszeresen előkerült. Területünkön élőhelye sajnálatosan zsugorodik, a partszegély molyhos-tölgyes sávja védelemre szorulna. (Balatonudvari: Dongó-mező, Fövenyes; Balatonakali)
46. **Reitteroderus glabratus** (CHARPENTIER, 1825) = *Phymatodes glabratus* (CHARPENTIER, 1825) – Boróka háncscincér
Elterjedt Közép- és K-Európa déli részein, a Mediterraneumban és a Kaukázusban. A lárva tápnövénye a boróka, melyben a bogár imágó alakban telel át. Területünk szép borókásaiban sok helyütt ráakadtunk erre az egyébként ritka cincérré, élőhelyét védelemre javasoljuk. Dörgicse: Köves-irtás; Vászoly: Pörös-irtás, Öreg-hegy.
47. **Reitteroderus puncticollis** (MULSANT, 1862) = *Phymatodes puncticollis* MULSANT, 1862 – Pontozottnyakú háncscincér
Közép-Európa déli részén, D-Európában, a Krímben és a Kaukázusban fordul elő. Tápnövényei irodalom szerint fűzfélék, területünkről a Balaton-part xerotherm erdősávjában, molyhos-tölgyből került elő (ex larva). Rendkívüli ritkaság! Balatonudvari: Dongó-mező.
48. **Phymatodellus rufipes** (FABRICIUS, 1776) = *Phymatodes rufipes* (FABRICIUS, 1776) – Kék háncscincér
Elterjedési területe a palearktikus régió DNy-i része, valamint Kisázsia. A lárvák különféle lombos fák, elsősorban tölgyfélék vékonyabb ágaiban él. Területünkön előkerült kineveléssel (ex larva) tölgyből és mandulából, továbbá kopogtatással virágzó galagonyáról. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
49. **Paraphymatodes fasciatus** (VILLIERS, 1789) = *Phymatodes fasciatus* (VILLIERS, 1789) – Szőlőcincér, öves háncscincér
Előfordulása Közép- és D-Európa, DNy-Ukrajna. Alacsonyabb térszínten, sík vidéken nem ritka. Tápnövénye elsősorban szőlő, de leírták gyömolcsfák ágaiból is. Területünkön is szőlővesszőből sikerült kinevelni. Örvényes; Balatonudvari.
50. **Poecilium alni alni** (LINNAEUS, 1767) = *Phymatodes alni* (LINNAEUS, 1767) – Apró háncscincér
Elterjedési területe Európa, Krím, ÉNy-Kaukázus. Elsősorban hegyvidéki erdőkben fordul elő. Polifág, tápnövénye főleg tölgy, annak száraz, vékony ágaiban fejlődik. Területünkön kinevelés során tömegesen, de kopogtatással is előkerült. Balatonakali; Balatonudvari: Fövenyes.
51. **Lioderina linearis** (HAMPE, 1870) – Mandulacincér
Pontuszi elterjedésű. Magyarországon nagyon ritka. A Balaton-felvidék manduláiból a tápnövény vékony száraz ágaiból történt kinevelés során több helyről előkerült, valamint fényre is repült. Élőhelye a kultúrhatás fokozódása miatt fogyatkozóban van, ennek következtében állománya erősen lecsökkent. Vászoly: Öreg-hegy, ex larva, fényre is repült; Balatonudvari: Fövenyes; ex larva.

52. **Anaglyptus (Cyrtophorus) mysticus** (LINNAEUS, 1758) – Juhar díszcincér
Elterjedési területe a Pontomediterrán régió. Magyarországon a hegy- és dombvidéken elég gyakori, területünkön szintén nem ritka. A lárvák különféle lombos fák törzsében és vastagabb ágaiban fordul elő (tölgy, juhar, kőris, gyümölcsfák stb.). Május–júniusban, elsősorban virágzó galagonyán található. Területünkön több helyütt előkerült.
53. **Xylotrechus arvicola** (OLIVIER, 1795) – Gazdászcsincér
Elterjedési területe a palearktikus régió déli fele. Magyarországi előfordulása szórványos és ritka. Lárva különféle lombos fák, cserjék törzsében él, polifág. Területünkön kinevelés során hársfából került elő. Vászoly: Öreg-hegy.
54. **Xylotrechus antilope** (SCHÖNHERR, 1817) – Füge darázscincér
Előfordul a palearktikus régió nyugati felében és É-Afrikában. Lomberdőkben, elsősorban farakásokon, olykor nagyobb számban található. Lárva tölgyágakban fejlődik. Területünkön mind kinevelés során, mind farakásokról előkerült. Vászoly: Keresztfa-tető; Pécsely: Bab-völgy; Kisdörgicse.
55. **Plagionotus arcuatus** (LINNAEUS, 1758) – Bársonyos darázscincér
Előfordulása, életmódja az előző fajéhoz hasonló, bár annál valamivel gyakoribb. Területünkön nyár elején főleg irtásokon, farakáson nem ritka.
56. **Plagionotus detritus** (LINNAEUS, 1758) – Sárgafarú darázscincér
Előfordul Európában és a pontuszi régióban. Lárva különféle lombos fákban, de elsősorban tölgyben él. Területünkön farakásokon nem ritkán számos példánya volt található. Vászoly: Keresztfa-tető; Pécsely: Bab-völgy stb.
57. **Echinocerus floralis** (PALLAS, 1773) = *Plagionotus floralis* (PALLAS, 1773) – Lucernacincér
Pontomediterrán elterjedésű, a sík- és dombvidék lakója. Lárva valószínűleg polifág (lucerna, kutyatej, esetleg lombos fák is). A bogár június táján rétek virágain, elsősorban cickafarkon található. Területünkön nem ritka. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
58. **Isotomus speciosus** (SCHNEIDER, 1787) – Nyírfa-darázscincér
Elterjedése a palearktikus régió DNY-i része. Hegy- és dombvidékeken fordul elő, de eléggé ritka. Lárva lombos fákban fejlődik (tölgy, gyertyán, éger, nyír, bükk, szil stb.). Az imágó július táján, elsősorban farakásokon alkonyattól aktív. Területünkön kinevelés során előkerült, de nyomait száraz fákban máshol is megtaláltuk. Pécsely: Bab-völgy, Körtvélyes.
59. **Chlorophorus varius** (O.F. MÜLLER, 1766) – Díszes darázscincér
Elterjedési területe Európa déli fele és a Pontus vidéke, továbbá Irak, Irán, Szíria északi része, valamint a Kaukázus. Lárva polifág, előfordulhat a legkülönbözőbb lombos fákban, az irodalom szerint még ökörfarkkóróban is. Területünkön június–júliusban mezei virágokon elég gyakori. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
60. **Chlorophorus figuratus** (SCOPOLI, 1763) – Rajzos darázscincér
A Palearktikumban Európától a Bajkál-tóig elterjedt. Elsősorban hegy-dombvidéki faj, lárva lombos fák száraz ágaiban él (szil, tölgy, fűz, gyümölcsfák stb.). Június–júliusban virágzó cserjéken tartózkodik. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
61. **Chlorophorus sartor** (MÜLLER, 1766) = *massiliensis* (LINNAEUS, 1767) – Feketevállú darázscincér

- Európa déli felén és a Pontomediterrán vidékén elterjedt. Magyarországon sem ritka, lárvája különböző lombos fákban fejlődik. Területünkön nyár közepén virágokon található, de nem gyakori. Vászoly: Öreg-hegy.
62. **Clytus tropicus** (PANZER, 1794) – Tölgy díszcincér
Közép- és D-Európában előforduló, melegkedvelő faj. Ez a szép és ritka cincér főleg tölgyfélékben él, de irodalom alapján gyümölcsfákból, kökényből is említik. Területünkön molyhos-tölgy száraz ágaiból sikerült kinevelnünk. Balatonudvari.
63. **Clytus rhamni rhamni** GERMAR, 1817 – Benge darázscincér
Pontomediterrán elterjedésű, melegkedvelő faj. Lárvája a szakirodalom szerint a csüdfű (*Astragalus*) és a zanót (*Cytisus*) gyökérzetében él. A bogár nyár közepén mezei virágokon található. Területünkön elég ritka. Balatonakali.
64. **Clytus arietis** (LINNAEUS, 1758) – Közönséges darázscincér
Elterjedési területe Európa, Kisázsia, Kaukázus, Irán. Hegy- és dombvidéki lomberdőkben fordul elő, a lárva tápnövénye elsősorban tölgy. Területünk erdősültebb részein nem ritka, virágzó fákban, cserjéken található, de kineveléssel molyhos tölgyből, szőlőgyökérből és szilvafából is előkerült. Vászoly: Öreg-hegy; Balatonakali; Pécsely: Bab-völgy.
65. **Mesosa curculionoides** (LINNAEUS, 1761) = *Haplocnemia curculionoides* (LINNAEUS, 1761) – Szemfoltos cincér
A palearktikus régió területén elterjedt. Magyarországon az alacsonyabb hegyvidék lomberdeiben nem ritka. A lárva tápnövénye elsősorban hárs, tölgy, mogyoró. Az imágó már kora tavasszal megjelenik, farakásokon, száraz ágakon, ölfán tartózkodik. Területünkön többfelé megtaláltuk (ex larva), elsősorban száradó tölgygallyakban. Balatonudvari; Balatonakali; Pécsely: Bab-völgy, Körtvélyes.
66. **Aphelocnemia nebulosa** (FABRICIUS, 1781) = *Haplocnemia nebulosa* (FABRICIUS, 1789), *Mesosa nebulosa* (FABRICIUS, 1781) – Ködfoltos cincér
Elterjedési területe a palearktikus régió Ny-i fele és É-Afrika. Lárvája a legkülönbözőbb lombos fákban fejlődik (tölgy, bükk, szil, gesztenye, fűz, gyümölcsfák stb). Az imágó életmódja az előző fajéhoz hasonló. Területünkön szórványosan előfordul. Balatonudvari; Balatonakali.
67. **Morinus funerus** (MULSANT, 1863) = *Morimus funereus* (MULSANT, 1863) – Gyászcincér
Előfordul a mediterrán régió északi részén, valamint a Balkánon és a Kárpát-medencében. Lárvája elsősorban öreg tölgy és bükk tönkjeiben fejlődik, a gyökerek között. A cincérek főleg alkonyat után aktívak, farakáson, rönkök tövében találhatók. Az állat röpképtelen. Területünkön nagyobb irtások alkalmával többfelé megtaláltuk, Kisdörgicse: Nagy-erdő; Vászoly: Kereszfa-tető, Felső-erdő, Öreg-hegy, Húvös-völgy; Pécsely: Bab-völgy.
68. **Dorcadion (Carinatodorcadion) aethiops** (SCOPOLI, 1763) – Fekete földcincér, fekete gyalogcincér
Elterjedési területe DK-Európa középső része. Magyarországon az Alföld kivételével elég gyakori. Lárvája a fűcsomók gyökérzete között fejlődik, a talajban bábozódik. Az imágó a földön mászkál, röpképtelen. Területünkön nem ritka. Vászoly: Öreg-hegy, Húvös-völgy; Pécsely: Bab-völgy; Örvényes.
69. **Dorcadion (Pedestredorcadion) pedestre pedestre** PODA, 1761 – Kétsávos földcincér, kétsávos gyalogcincér
Közép-Európában és K-Európa egy részén fordul elő. Magyarországon általánosan elterjedt, helyenként gyakori. Életmódja az előző két fajéval megegyezik.

- Területünkön ez a leggyakoribb, bár az utóbbi időben, a gyepek felszántásának tulajdoníthatóan ez a faj is megritkult. Vászoly: Öreg-hegy, Hűvös-völgy; Pécsely: Bab-völgy.
70. **Dorcadion (Pedestredorcadion) scopolii** (HERBST, 1784) – Nyolcsávós földcincér, nyolcsávós gyalgcincér
Előfordul K-Ausztriától a Kárpát-medencén keresztül a Balkán keleti részéig. Elsősorban száraz legelőkön található, helyenként gyakori is lehet. Életmódja hasonló az előzőhöz. Területünkön elvétve előfordul, de nem gyakori. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
71. **Pityphilus fasciculatus** (DEGEER, 1775) = *Pogonocherus fasciculatus* (DEGEER, 1775) – Árva ecsetcincér
Az egész palearktikus régió területén elterjedt. Lárvája fenyőfélék száradó törzságaiban a kéreg alatt fejlődik. Magyarországon elég ritka, területünkön erdei fenyőtől került elő (ex larva). Állítólag meleg őszön ez a faj is jelentkezik második generációval (?). Vászoly: Öreg-hegy teteje.
72. **Pogonocherus hispidulus** (PILLER et MITTERPACHER, 1783) = *Eupogonocherus hispidulus* (PILLER et MITTERPACHER, 1783) – Négytővises ecsetcincér
Előfordul Európában, a Kaukázusban és Madeira szigetén. Magyarországon lomberdeiben elterjedt, de nem gyakori. Lárvája elsősorban tölgy, szil, mogyoró, valamint gyümölcsfák vastagabb ágaiban fordul elő. Irodalmi adatok szerint szélsőségesebb időjárás esetén második generáció is megjelenhet (?). Területünkön több helyről előkerült (ex larva). Balatonudvari; Pécsely: Bab-völgy, Körtvélyes.
73. **Pogonocherus hispidus** (LINNAEUS, 1758) = *Eupogonocherus hispidus* (LINNAEUS, 1758) – Kéttővises ecsetcincér
Elterjedt egész Európában, a Kaukázusban és É-Afrikában. Magyarországon a lomberdőkben gyakorinak tekinthető. Lárvája polifág, különféle fák és cserjék vékony, száraz ágaiban fejlődik (tölgy, hárs, gyertyán, szil, gyümölcsfák, vadrózsa, galagonya, kecskerágó, kőköny stb). Területünkön szintén elég gyakori.
74. **Deroplia genei** (ARAGONA, 1830) = *Stenidea genei* (ARAGONA, 1830) – Keskeny tölgycincér
Közép- és D-Európa meleg, vagy melegebb tölgyeseiben fordul elő. Magyarországon nagyon ritka. Lárvája elsősorban a *Coraebus florentinus* HERBST által meggyűrűzött száradó ágakban fejlődik, imágóban telel. Területünkön szintén ritka. Balatonudvari; Dongó-mező; Vászoly: Öreg-hegy.
75. **Anaethetis testacea** (FABRICIUS, 1781) – Szedercincér
Előfordul az eurázsiai régió Ny-i felében. Magyarországon nem túl gyakori, lombos erdők különféle fáinak száraz ágaiban fejlődik (fűz, nyár, tölgy, éger, gesztenye stb). Az imágó május-júniusban, tápnövényén, alkonyatkor rajzik, területünkön elég ritka. Balatonudvari; Balatonakali.
76. **Acanthocinus griseus** (FABRICIUS, 1792) – Szürke daliáscincér
Euroszibériai elterjedésű. Magyarországon elég ritka. Területünkön több alkalommal fényre repült. Lárvája fenyőfélék törzsében és száraz ágában, a kéreg alatt fejlődik és a fatestben bábozódik. A bogár éjszaka aktív, fényre is repül. Vászoly: Öreg-hegy.
77. **Leiopus nebulosus** (LINNAEUS, 1758) – Gesztcincér
Európai elterjedésű, hegy- és dombvidéki faj. Lárvája a legkülönbözőbb lombos fákban, sőt fenyőkben is megél. Ezek korhadó ágainak, törzsének kérge alatt készít rága-tokat, ott is bábozódik. Területünkön nem ritka, elsősorban kinevelés során minden-honnan előkerült.

78. **Exocentrus adpersus** MULSANT, 1846 – Nyírfa-rőzsecincér
A palearktikus régió nyugati felének középső és déli részén lomberdőkben elég gyakori. Lárvája főleg tölgyfélék vékonyabb, száraz ágaiban fejlődik. Az imágó júniusban napsütötte rőzserakásokon, ágakon tartózkodik. Területünk tölgyeseiben mindenhol megtalálható, fényre is repül.
79. **Exocentrus punctipennis** MULSANT et GUILLEBEAU, 1856 – Szil-rőzsecincér
Előfordul Európa déli felében, Magyarországon ritka. Területünkön száraz szilfaágakból több helyütt előkerült, fényre is repült, de itt nagyon szórványos. Örvényes.
80. **Exocentrus lusitanus** (LINNAEUS, 1767) – Hárs-rőzsecincér
Az eurosibériai régió dombvidékeinek lomberdeiben elterjedt. A lárva kizárólag hársfában fejlődik, ennek száraz gallyain május–júniusban az imágó is megtalálható. Területünkön a hárs előfordulásának megfelelően a tápnövényt követi. Vászoly: Öreg-hegy.
81. **Tetrops praeusta** (LINNAEUS, 1758) – Négyszemű cincér
Elterjedési területe Európa, Kisázsia, Kaukázus, É-Afrika. Magyarországon elég gyakori. Tápnövényként a legkülönbözőbb lombos fák és cserjék jöhetnek számításba, elsősorban gyömolcsfák (szilva, körte, alma, galagonya, kökény, zelnicemeggy, tölgy, hárs stb). Lárvája a vékony, száraz ágakban, az imágó áprilistól a leveleken, virágzatokon található. Területünkön a déli oldalakon mindenhol előkerült, főleg mandulából (ex larva).
82. **Saperda scalaris scalaris** (LINNAEUS, 1758) – Létracincér
Eurosibériai elterjedésű, megtalálható Algériáig. Magyarországon a hegy- és dombvidék lomberdeiben szórványosan előfordul. Tápnövénye elsősorban cseresznye, de dióban, tölgyben, gyömolcsfákban stb. szintén fejlődik. Területünkön cseresznye- és diófán találtuk. Vászoly: Öreg-hegy.
83. **Saperda punctata** (LINNAEUS, 1767) – Pettyes szilcincér
Elterjedési területe a pontomediterrán régió, magyarországi előfordulása szórványos. Területünkön több helyről előkerült, azonban tápnövénye (Ulmus) erős pusztulása miatt e faj is eltűnően van. Életmódja az előzőhöz hasonló. Örvényes; Pécsely: Babvölgy, Körtvélyes.
84. **Saperda octopunctata** (SCOPOLI, 1792) – Nyolcpontos nyárfacincér
Európai elterjedésű, Magyarországon elsősorban az alacsonyabb hegyvidéken fordul elő. Lárvája a hárs és a rezgőnyár törzsében, száradó, vastagabb ágaiban fejlődik. Az imágó május–júniusban rajzik, fényre is repül. Területünk hársas társulásaiban megtalálható, de elég ritka. Vászoly: Öreg-hegy.
85. **Stenostola ferrea** (SCHRANK, 1776) – Hársfacincér
Előfordul a palearktikus régió nyugati részén, Magyarországon a lomberdőkben elterjedt. Bár polifág, elsősorban hársban fejlődik, életmódja az előző fajjal megegyezik. Területünkön nem ritka. Vászoly: Öreg-hegy.
86. **Stenostola dubia** (LAICHARTING, 1784) – Fémes hársacincér
Európa hegy- és dombvidékein elterjedt, elég ritka. Lárvája lombos fák, elsősorban hárs száraz, olykor lehullott, már korhadó ágaiban fejlődik. Az imágó nyár elején tápnövénye környékén található. Területünk hárspopulációiban előfordul, de ritka. Vászoly: Öreg-hegy.
87. **Oberea (Amaurostoma) euphorbiae erythrocephala** (SCHRANK, 1776) – Pirosfejű kutyatejcincér
Előfordul a palearktikus régió déli részén, így Magyarországon is sokfelé megtalálható. A viszonylag melegebb helyeket kedveli. Tápnövénye különböző kutyatejfélék,

- elsősorban az *Euphorbia cyparissias*. A lárva a szárban fejlődik, imágója május–júniusban tápnövényen tartózkodik. Területünkön előfordul. Vászoly: Öreg-hegy.
88. ***Pilemia hirsutula*** (FRÖLICH, 1793) = *Phytoecia hirsutula* (FRÖLICH, 1793) – Macskaherecincér
Elterjedési területe a pontuszi régió, Közép-Ázsiában Türkmenisztánig. Magyarországon szórványos. Lárvája a macskahere (*Phlomis tuberosa*) szárában fejlődik. Az imágó május–júniusban található a tápnövényen. Területünkön ritka. Balatonakali.
89. ***Musaria affinis*** (HARRER, 1784) = *Phytoecia nigripes* (VOET, 1778) – Feketefejű cincér
Előfordul az eurosibériai régió déli felén. Magyarországon a dombvidéken elterjedt. Lárvája különféle lágyszárúak gyökereiben fejlődik (*Astrantia major*, *Chaerophyllum aureum*, *Laserpitium latifolium* stb.). Május–júniusban tápnövényén tartózkodik. Területünkön szórványos. Balatonudvari.
90. ***Phytoecia cylindrica*** (LINNAEUS, 1758) – Medvelapucincér
A palearktikus régióban elterjedt, Magyarországon a síkságon és dombvidéken egyaránt megtalálható. Lárvája különböző ernyősvirágú növények gyökerében él (*Daucum carota*, *Chaerophyllum bulbosum*, *Anthriscus silvestris*, *Astrantia major*, *Heracleum* stb.). Örvényes: Dongó-mező; Balatonudvari.
91. ***Phytoecia nigricornis*** (FABRICIUS, 1781) = *julii* MULSANT, 1863 – Ürömcincér
A palearktikus régióban elterjedt, Magyarországon a síkságon és dombvidéken nem ritka. A lárva tápnövényei különféle lágyszárúak (*Chrysanthemum*, *Artemisia*, *Solidago*-fajok). Területünkön szórványosan található. Balatonudvari; Balatonakali.
92. ***Phytoecia icterica*** (SCHALLER, 1783) – Murokcincér
Előfordulási területe a pontomediterrán régiónt át az Uralig terjed. Nálunk a síkságon és a dombvidéken egyaránt előfordul, nem ritka. Tápnövénye a pasztinák (*Pastinaca sativa*), a sárgarépa (*Daucus carota*) és a hasznos földitömjén (*Pimpinella saxifraga*). A lárva a szárban és a gyökértörzsben fejlődik, imágója május–júniusban tápnövényén található. Területünkön szórványos. Vászoly; Balatonudvari; Balatonakali.
93. ***Phytoecia pustulata*** (SCHRANK, 1776) – Parányi fűcincér
Előfordul Marokkótól a pontuszi régiónt át Közép-Ázsiáig. Magyarországon mindenfelé előfordul. Tápnövénye különböző cickafark- és margarétafajok. Az imágó áprilistól nyár közepéig tápnövényén található. Területünk melegebb részeiről került elő. Balatonudvari.
94. ***Opsilia coerulescens coerulescens*** (SCOPOLI, 1763) = *Phytoecia* (s.str.) *coerulescens* (SCOPOLI, 1763) – Kígyósziszincér
Elterjedési területe a Pontomediterrán régió Marokkóig, Magyarországon elég gyakori. Lárvája a legkülönbözőbb lágyszárúak szárában fejlődik (*Echium vulgare*, *Cynoglossum officinale*, *Anchusa*-fajok, *Lithospermum*). Május–júniusban a tápnövényen található. Balatonakali.
95. ***Calamobius filum*** (ROSSI, 1790) – Szalmacincér
Közép- és D-Európában, valamint a Kaukázusban előforduló szórványos ritka faj. Magyarországon több helyen megtalálták gabonaféléken (*Agropyron*). Területünkön a háborítatlan részekben még nem ritka, ám ezek fokozatos felszántása következtében fogyatkozóban van. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.

96. **Theophilea subcylindricollis** HLADIL, 1988 = *Theophilea cylindricollis* PIC, 1895 – Hengeres szalmacincér
Pontuszi elterjedésű, ritka faj. Magyarországon szórványosan többfelé megtalálták, az imágó május–júniusban különféle fűfélékben tartózkodik. Területünkön előfordulása és fennmaradásának helyzete az előző fajéhoz hasonló.
97. **Agapanthia dahli dahli** (RICHTER, 1821) – Sárgagyűrűs bogáncscincér
A palearktikus régió melegebb részein, főleg alföldeken elterjedt. Magyarországon nem ritka. Tápnövényén, bogáncsfélék (*Carduus*) levélzetén, szárán, május–júniusban található. Területünkön – az intenzíven művelt részeket kivéve – mindenhol előkerült.
98. **Agapanthia villosoviridescens** (DEGEER, 1775) – Fehérgyűrűs bogáncscincér
Előfordul a palearktikus régió Ny-i felében, bár újabban távol-keleti formájával szinonimizálták. Lárva különféle lágyszárú növényekben, a szárban fejlődik (*Carduus*, *Heracleum*, *Urtica*, *Angelica*, stb). Az imágó májustól tápnövényén található. Területünkön elég gyakori. Vászoly: Öreg-hegy; Pécsely: Bab-völgy.
99. **Agapanthia cardui pannonica** KRATOCHVIL, 1985 – Sávós bogáncscincér
Elterjedési területe a pontomediterrán régió elsősorban hegy és dombvidéke. Magyarországon elég gyakori. A lárva különböző lágyszárúak szárában él (*Chrysanthemum*, *Heracleum*, *Senecio*, *Eupatorium* stb). Területünkön rétek, erdőszegélyek, tisztások növényzetén több helyütt megtaláltuk.
100. **Agapanthia violacea** (FABRICIUS, 1775) – Kék bogáncscincér
Eurosibériai elterjedésű, É-Afrikában is előfordul. A lárva az alacsonyabb dombvidék lágyszárú növényzetében fejlődik. Egy év elteltével a talajban bábozódik. Területünkön karsztos lejtőkön, rétek növényzetén több helyen megtaláltuk.

Irodalom – Literatur

- Bense, U. (1995): Longhorn beetles - Illustrated Key to the Cerambycidae and Vesperidae of Europe – Margraf Verlag, Weikersheim.
- Cserepanov, A. I. (1979-1985): Uszacsí Szevernoj Azsii, Cerambycidae I-VI. – „Nauka” Szibirskoe Otdelenie, Novoszibirszk.
- Danilevsky, M. L.–Miroshnikov, A. I. (1985): Zsuki-drovoszeki Kavkaza (A Kaukázus cincérei). (Coleoptera, Cerambycidae), Opredelitel, Krasnodar.
- Csiki, E. (1903): Magyarország Cerambycidai – Rovartani Lapok X. 1-212.
- Csiki, E. (1946): Die Käferfauna des Karpaten-Beckens – In: Tásnádi-Kubacska, A. (ed.): Naturwissenschaftliche Monographien, IV., Budapest, 798 p.
- Freude, H. (1976): Familienreiche Adephaga. 1. Familie: Carabidae (Laufkäfer) – In: Freude, H.–Harde, K. W.–Lohse, G. A. (eds.): Die Käfer Mitteleuropas, 2. Goecke et Evers, Krefeld, 302 p.
- Gaskó, B. (1978-1979): Adatok a Szeged-körtöltés melletti erdősáv Cerambycidae faunájához – Móra Ferenc Múzeum Évkönyve, Szeged, 1978-79/1. 425-453.
- Heyrovsky, L. (1955): Fauna CSR, Bd 5, Těsaričkovití-Cerambycidae – Československá Akademie Víd, Praha.
- Horion, A. (1941): Faunistik der deutschen Käfer I. – Krefeld, 464 p.

- Horvatovich, S.** (1993): Liste der Carabiden-Arten (Coleoptera, Carabidae) Ungarns (Stand 1991) – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 37(1992):5-12.
- Kaszab, Z.** (1971): Cerambycidae – In: Magyarország állatvilága (Fauna Hungariae) IX. 5. Akadémiai Kiadó, Budapest, 283 p.
- Kirschenhofer, E.** (1989): Carabidae – In: Koch, K. (ed.): Die Käfer Mitteleuropas, Ökologie. Goecke et Evers, Krefeld, 11-107.
- Klausnitzer, B.–Sander, F.** (1981): Die Bockkäfer Mitteleuropas – Die Neue Brehm Bücherei, Ziemsen Verlag, Wittenberg, Lutherstadt, 224 p.
- Lindroth, C. H.** (1985): The Carabidae (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark – In: Fauna entomologica scandinavica 15 (1). Leiden-Copenhagen, 225 p.
- Lindroth, C. H.** (1986): The Carabidae (Coleoptera) of Fennoscandia and Denmark – In: Fauna entomologica scandinavica 15 (2). Leiden-Copenhagen, 226-497.
- Medvegy M.** (1987): A Bakony cincérei – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei XIX. 106 p.
- Miksic, R.–Georgijevic, E.** (1971): Cerambycidae Jugoslavie. I., (Dio) Sarajevo, 176 p.
- Miksic, R.–Georgijevic, E.** (1973): Cerambycidae Jugoslavie. II., (Dio) Sarajevo, 154 p.
- Panin, S.–Savulescu, N.** (1961): Fauna Republici Populare Romanie – Familia Cerambycidae, Insecta X. 5. Bucuresti, 523 p.
- Plavilscikov, N. N.** (1936, 1940, 1958): Fauna SzSzSzR – Zsuzsokokrölü, XXIII., Zsuzsok-Drovszoki I-II-III. Akad. Nauk., Moszkva.
- Szél, Gy.** (1996): Rhysodidae, Cicindelidae and Carabidae (Coleoptera) from the Bükk National Park – In: Mahunka, S. (ed.): The fauna of the Bükk National Park, 2, Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 159-222.
- Tóth L.** (1968): Adatok a Balaton-felvidék bogár (Coleoptera) faunájához – Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 7:351-365.
- Tóth L.** (1973): A Bakony hegység futóbogár-alkatú faunájának alapvetése (Coleoptera: Cicindelidae et Carabidae) – Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 12:275-351.
- Winkler, A.** (1924-1932): Catalogus Coleopterorum regionis palearcticae – Wien, 1135-1226.

Die Laufkäfer und Bockkäfer von Vászoly und Umgebung

Im Rahmen des Forschungsprogramms „Naturlandschaftsbild des Bakony“ führen wir seit 20 Jahren Sammlungs- und Forschungsaktivitäten in der Umgebung der Gemeinde Vászoly (Abb.1.) durch.

Das Gebiet ist eine typische Landschaft des Balaton-hochlandes: das Grundgestein ist Kalkstein, das Relief ist stark gegliedert und das Gebiet arm an Oberflächengewässern. Das Klima ist relativ trocken und warm, von submediterranen Charakter. Das Vegetationsbild ergibt sich aus dem mosaik-artigen Nebeneinander von natürlichen und Kulturflächen. Die Vielfalt der naturräumlichen Einheiten und Lebensräume bedingt die reiche Insektenwelt.

Trotz systematischer Sammlungstätigkeit ist das Gebiet noch nicht vollständig und vor allem noch nicht gleichmäßig durchforscht. Jedoch konnten von den für das Balatonhochland bisher bekannten Laufkäfern 50%, von den Bockkäfern 81% aus dem Untersuchungsgebiet nachgewiesen werden. Von den Laufkäfern sind 21 Arten neu für die Fauna des Balatonhochlands, 12 davon sogar für die Fauna des Bakony-Gebirges.

Die Artenzusammensetzung der Laufkäfer- und Bockkäferfauna ist durch die hohen Zahlen wärme- und trockenheitsliebender Arten (44,4% bzw 47%) gekennzeichnet, was

sich aus dem submediterranen Charakter des Gebietes ergibt. In gleicher Prozentzahl sind die Wasser- und feuchtigkeitsliebenden Arten vertreten, deren Lebensraum das die Südgrenze des Gebietes bildende Balatonufer ist.

A kézirat lezárva: 1997. október

A szerzők címe
(Anschrift des Verfassers):

RETEZÁR Imre
H-1113 BUDAPEST
Bartók B. u. 86.

SZÉKELY Kálmán
H-1013 BUDAPEST
Attila u. 29.